

МАРОЗ, МАРОЗ, ХАДЗІ КУЦЦЮ ЕСЦІ!

Калядныя звычэй Лельчыцкага раёна

Нездарма ў нас кажучы: «Што ні край — то свой звычай». На Убарцкім Палесці, а дакладней у Лельчыцкім раёне, шмат звычаяў, якія перадаюцца з пакалення ў пакаленне, і, нягледзячы на тое, што па планеце крохочы XXI стагоддзе, дагэтуль моцна іх прытрымліваюцца. Найбольш адметныя тут калядныя звычэй.

У вёсцы Іванава Слабада ўвечары напярэдадні старога Новага года — часу Шчодрай куццы, рыхтуючы калядны стол, гаспадар кажа ў акно альбо дзверы: «Мароз, Мароз, хадзі куццю ЕСЦІ! Бо як прыйдзеш на раллю, я табе пугаю вушы адаб'ю!»

На стол кладзецца сена. І зусім не абавязкова пад арову — каб вялася гаспадарка, каб карова дадому ішла, на свіннях сала расло, каб у агародзе буюла.

Жыхарка вёскі Ніна Шкарпінская прыгадвае: «У 12 гады апоўначы мы ідзем у хлёў паглядзець карову: калі яна ляжыць рагамі на ўсход — значыць, ацеліцца ўдзень. Калі павернута на поўдзень — ацёл будзе ноччу. Калі першым госям на Раство будзе мужчына — у каровы будзе бычок, а калі жанчына — чайка цялушчу».

Пра кураў Ніна Васільеўна кажа: «Трэба ў куратніку пасыпаць попелам з печы, каб куры несліся дома і не хадзілі да суседзяў. Калі каляднікі, шчадруючы, сьпылюць у акно зерне і пытаюцца: «Гаспадар, дзе вашы куры нясуцца?» — трэба адказаць: «У суседа грабуцца, а дома нясуцца!»

У вёсцы Тонеж раніцай 14 студзеня курам сьпылюць зерне ў абруч ад бочкі альбо на нешта іншае круглай формы — каб несліся ў адным месцы.

Марыя Маркевіч, старэйшая жыхарка вёскі Іванава Слабада, раіць: «Калі прыходзіць каляднікі і спяваюць пад акном, ім трэба абавязкова

ва нешта даць. Бо калі не дадзі, яны кажучы: «Святое Раство, каб вам хату разнясло!»

У Лельчыцкім рэгіёне распаўсюджаны звычай абвяжвання саламоу дрэў у садзе: з 13 на 14 студзеня гаспадар ідзе ў сад абвязваць дрэвы звайтай саламой — каб не памерлі ад марозу.

Гаспадыні вёсак Тонеж і Іванава Слабада прытрымліваюцца абавязковага звычайу агародніну (бульбу, бурак, цыбуліну, часнок, моркву, гарбузікі і семкі) — каб быў добры ураджай. Прыгаворваюць: «Зарадзі, Божа, на усяжага долю!»

Вольга Карась, работнік культуры з гэтай вёскі, распавядае пра варажбу незамужніх дзяўчат на блінах: «Трэба ўзяць першы блін, пакласці пад паху і выйсці на вуліцу. Каго сустрэне першым — нарачоны будзе з гэтым жа імем. У лёсе самой Воль-

гі выйшла менавіта гэтак: першым ёй трапіў мужчына з імемем Рыгор. Пазней лёс звёў з маладым гарманістам Рыгорам.

У лельчыцкіх палешуках прынята на Шчадраца рабіць традыцыйныя стравы: куццю з ячных круп альбо грэчку, калбасу мясную, крывянку, захалод (халоднае), боршч, бліны, смажаную рыбу, пампушкі. Пад стра-

вы падкладваюць грошы — каб не пераводзіліся.

— Цяпер, дзякуй Богу, у нас усё ёсць, — кажучы людзі старэйшага пакалення ў Тонежы і Слабадзе. Гэта пасля вайны калядавалі, бо есці не было чаго. Мо таму і добра жывём, што Каляду спраўляем?

Анатолий КЛЯШЧУК.
Фота аўтара.

Прыемная навіна

«ДОМІК БАРБІ» — ЮНЫМ ПАЛАЧАНАМ

Добрым перадсвяточным падарункам для жыхароў Полацка стаў новы дзіцячы садок незвычайнай архітэктурнай формы. Ён вельмі падобны на домік любімай многімі дзяўчынкамі лялькі Барбі.

Полацкі яслі-сад № 32 гасцінна расчыніў свае дзверы напярэдадні каталіцкага Раства — у самым вялікім па колькасці насельніцтва мікрараёне горада — Аэрапорт.

Прыемнай падзеяй для дзяцей, якая ўжо наведвае садок, стаў візіт губернатара Віцебшчыны. Ён прыехаў з рознымі падарункамі — для садка ў цэлым і кожнага хлопчыка і дзяўчыны — паасобку. Ганаровы госяць падкрэсліў, што пры будаўніцтве новых мікрараёнаў трэба паралельна ўзводзіць дзіцячыя дашкольнаы ўстановы, школы, аб'екты для адпачынку і забаў.

Аб уладкаванні дзяцей у новы полацкі садок можна марыць. На будаўніцтва звонку насамрэч казначнага вялікага «доміка Барбі» вышліней у тры паверхі патрачана больш як 30 мільярд рублёў. Адна часова ён можа прыняць 215 дзяцей. Для іх сярод ішага — басейн, так званы «сухія» басейны, утульныя фізкультурная, гульнявая зала, пакой эстэтычнага выхавання... У кожнай з 12 груп — буфет. І на прылеглай тэрыторыі ўсё прадумана: ёсць веранды і ценявыя навесы, пляцоўкі для гульні.

— Сёння ў Віцебскай вобласці ўзводзіцца новыя садкі для прыкладна 1,1 тысячы юных грамадзян. Каля 50 тысяч дзяцей наведваюць 630 дашкольных устаноў. Дзяржава надае самую пільную ўвагу палітычна і матэрыяльна-тэхнічнай базы. Трэба зрабіць так, каб з аднаго ў другога канец горада бацькі не вазілі дзіця ў садок, а трацілі на гэта максимум 15 хвілін, — сказаў Аляксандр Косінец, старшыня Віцебскага аблвыканкама.

Новыя садкі ў бліжэйшай перспектыве прымуць дзяця ў Віцебску (у мікрааёне Білева), Оршы, Аршанскім раёне, Наваполацку і ў Полацку.

— Сёлета ў горадзе нарадзілася больш за тысячу дзяцей. Таму распрацоўваецца праектна-каштарысная дакументацыя для ўзвядзення таксама ў мікрааёне Аэрапорт яшчэ адной установы дашкольнай адукацыі, — падзяляюцца планами Пётр Пяткевіч, намеснік старшыні Полацкага райвыканкама па сацыяльных пытаннях.

Старажытны Полацк і яго малады сусед Наваполацк упэўнена набліжаюцца адзін да аднаго. Каб іх яшчэ больш аб'яднаць, у планах — будаўніцтва новага моста праз раку Заходняя Дзвіна. Каб задаволіць попыт на жыллё, па падліках спецыялістаў, штогод у гэтых двух гарадах трэба ўводзіць больш як 100 тысяч жывых квадратных метраў. І, безумоўна, спатрэбяцца новыя «дамы Барбі» для будучых маленічкіх навасёлцаў.

Аляксандр ПУКШАНСКІ. Фота аўтара.

Полацк — Віцебск.

Спадчына

МІНУЛАЕ — ДЛЯ НАШЧАДКАЎ

Славутая школа расійскага балета пачыналася ў Ружанах

Рэканструкцыя Ружанскага палаца Сяпегаяў — гэта законная падстава ганарыцца усім, хто мае хоць нейкае дачыненне да жыццяўлення праекта. А колькі было скептыкаў! Казалі, напрыклад: **навошта траціць грошы? Дастаткова закансерваваць гэтыя руіны і паказаць іх рэдкім турыстам з акна аўтобуса: тут, маўляў, меў сваю рэзідэнцыю аўтар «Статута Вялікага Княства Літоўскага» і жылі яго нашчадкі. Але ж адолелі, адрэстаўравалі першую частку палаца — узвыну браму. За год-другі ў музей сабраліся экспанаты. І цяпер у яго не сорамна запрашаць турыстаў.**

Вядома, большасць кніг, карцін, іншых каштоўных рэчаў з палаца захоўваюцца ў краінах блізкага і далёкага замежжа. У фондзе новага музея адна сапраўднай пячатка Сяпегаяў ёсць. Але і ёй ганарыцца дырэктар установы Руслан Кніга. Яго экскурсіі заўсёды цікавыя, заўсёды дазнаешся пра нешта новае. Напрыклад, колькі разоў даводзілася чытаць пра тое, якая знакамітая балетная трупя працавала ў Ружанскім палацы, як цяпер гэты балет кароль Станіслаў Аўгуст Панятоўскі. Аказваецца, у часы Расійскай імперыі, калі палац па вядомых прычынах канфіскавалі ў гаспадароў, трупя не перастала існаваць, прыгонныя актэры не пайшлі працаваць на пушчыны двор. Яны выехалі ў Пецярбург. Гэтая трупя стала асновай расійскага балета, які праславіўся лепшай у свеце балетнай школай. «А пачыналася гэтая балетная школа вось тут, у Ружанах», — з неперыхаваным гонарам гаворыць Руслан Кніга.

Не менш захапляльную экскурсію па Ружаншчыне для прадстаўнікоў СМІ арганізавала галуюны захаваўнік фонду музей «Пружанскі палацык» Наталля Пракаповіч. Магільёўцы, Лыскава, Баяры, Асошнікі — тут сапраўды ўсё дышае гісторыяй. Дзве апошнія вёскі з пераліку заснавалі прывіляваныя сяляне — ахоўнікі Белавежскага пушчы. Такіх паселішчаў абалал новай аб'язной дарогі шмат. А былое мястэчка Лыскава — радзіма магнацка-асветніцкай. Тут жыў і быў пахаваны Францішак Карпінскі, паэт, перакладчык, педагог. А вялікіх ВКЛ і Рэчы Паспалітай Быхавіцкі пабудавалі некалі манастыр місіянераў і прыгожы касцёл. Касцёл гэты чкае сваіх фундатараў і можа стаць яшчэ адной турыстычнай цікавінкай Ружанскага рэгіёна. Дарчы, Ружаншчына — край унікальных яшчэ і тым, што па ёй праходзіць некалькі умоўных межаў. Напрыклад, моўна-этнаграфічных рэгіёнаў. Калі для вёсак на поўначы ад Ружан характэрна цэнтральна-беларуская гаворка, то на поўдні жыхары ўжываюць палескія дыялекты. Зноў жа на поўначы рэкі адносяцца да басейна Балтыйскага мора, а паўднёвыя цякуць у мора Чорнае.

Захаваўнік гісторыка-культурнай спадчыны — клопат улад. Старшыня Брэсцкага аблвыканкама Канстанцін СУМАР на пытанне карэспанданта «Звязды» аб перспектывах далейшай работы па адраджэнні гісторыка-культурнай спадчыны ў рэгіёне адказаў, што работа, несумненна, будзе працягвацца. У 2005 годзе ў вобласці быў створаны каардынацыйны савет па ахове матэрыяльнай і духоўнай спадчыны, куды ўвайшлі гісторыкі, навукоўцы, рэстаўратары. Паступова сталі выдзяляцца сродкі на рэстаўрацыйныя праекты. І сёння можна бачыць вынікі шэрагу паспяхоўных праектаў. Як вядома, першыя спробы аднавіць былою рэзідэнцыю Сяпегаяў рабіліся яшчэ пры Савецкім Саюзе. Але падзеі пачатку 1990-х адрынулі працу на многія гады. І толькі ў 2009 годзе ў Ружаны прыйшлі рэстаўратары. І вось ужо маем два будынкі былога палаца з прыстойнымі музеем, з віртуальнай бібліятэкай роду Сяпегаяў, якую ўдалося сабраць намаганнямі нашых бібліятэкараў пры падтрымцы бюро ЮНЕСКА ў Маскве.

Яшчэ адным набывтам на гэтым шляху стаў палац Нямцэвічаў у вёсцы Скокі Брэсцкага раёна. У сядзібе, узведзенай прыкладна ў 1770-я гады жыў Юльян Урсын Нямцэвіч, пісьменнік, дзяржаўны дзеяч, ад'ютант Тадэвуша Касцюшкі, адзін з аўтараў першай Канстытуцыі ў Еўропе. А яшчэ гэтыя сцены памятаюць значную гісторычную падзею. Менавіта тут 15 снежня 1917 года быў падпісаны пратакол аб ваенным перамір'і паміж Савецкай Расіяй і Германіяй, што паклала пачатак сапраўднаму Першай сусветнай вайны на ўсходзе. Па сутнасці, гэты палац поўнацэнна абудаваны. За сем гадоў з бюджэту выдаткавана больш за восем мільярд рублёў.

Працягваюцца работы па аднаўленні Косаўскага палаца Пуслоўскіх. Кіраўнік вобласці заўважыў, што ў бліжэйшыя год-два не плануецца выдзяляць сродкі на тое, каб расчысціць новыя аб'екты. Трэба давесці да поўнага завяршэння пачатыя. Ады адрастаўрання сцены трэба напоўніць зместам, дзе-нідзе патрабуецца добраўпарадкаванне тэрыторыі. А каардынацыйны савет будзе распрацоўваць новыя праграмы. Гэта работа не аднаго года, не аднаго дзесяцігоддзя. Але яна патрэбна для нашчадкаў.

Святлана ЯСКЕВІЧ

Спазнілася зіма — не чую марозаў.
Відаць, з калядных дзён вясна пачнецца, і верніцца шпакі з далёкіх берагоў, і ручайка песняў адгукнецца.

Спазнілася... Але, усе календары
І той адзін, што сонцу скон прарочыў, Склікаюць адусюль сцюдзёныя вятры, Каб край забыўся ў завейнай ночы.

Чарга зімовых дзён разнеслася, як дым,
І час паперам не аднавае —
Лігчы календары, а ісіця — у тым,
Што перад сонцам сцюжа адступае.

Соцыум

НЕ ЗГУБУЦЬ ЧАЛАВЕЧАЕ АБЛІЧЧА

Спачатку яны нават выклікалі ў мяне спачуванне: сціплія, стаяць з вінаватым выглядкам, баяцца грознага папярэджання трапіць у ЛПП. Але, калі пачула «даць» на кожнага з гэтых «ціхонь», уражаны хутка змяніліся ў ціхім балоце чэрці водзяцца.

Дарчы, па статыстыцы, Шклоўскі раён па п'янтэ адзін з лідараў. Па звестках абласнога наркадзспансера, летас за 9 месцаў ён пры сярэднястатыстычных 7,7 літра спірту на душу насельніцтва па Магільёўшчыне «выпівае» ажно 9,7 літра. І значыцца другі сярэд 21 года пасля Кружлянскага, дзе лічба наогул жадзіла — 13 літраў на кожнага жыхара. Але нельга казаць, што ў Шклоўскім раёне нічога не робіцца, каб выправіць становішча. Пры райвыканкаме створаны грамадскі пункт ахова парадку, які сістэматычна разглядае справы тыпу, якія вызначыліся падчас з'яўлення спіртных напояў. На адным такім пасяджэнні я і пабылава.

Камісія, у якую ўвайшлі супрацоўнікі раённага аддзела ўнутраных спраў, аддзела па надзвычайных сітуацыях, урач-наркалаг, узначалі начальнік аддзела ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі райвыканкама Сяргей Артамонаў. Планавалі разгледзець справы 23 выпівоў, але не ўсе аматы гарэлкі да гэтай сустрэчы падрыхтаваліся. Адзін і зусім ледзьве трымаўся на нагах. Прышлося адкласці выхавачы працэс.

У пакой заходзіць мужчына, узорст якага за 60. На від — сціплы, спакойны, ад сораму гатовы скрозь зямлю праваліцца. Чарговы кліент — 37-гадовы мужчына. Разам з сястрой ён мае

слабінку да «зялёнага змея». Сястра далілася да таго, што трапіла ў ЛПП. Брат таксама мае ўсе шанцы рушыць услед за ёй. «20 снежня ў 18.30 знаходзіўся ў доме ў нецвярозым стане, хістаўся, з рота ішоў неперыемны пах», — зачытвае радкі з пратакола аб адміністрацыйным правапарушэнні Сяргей Артамонаў. І гэта не першы выпадак у жыцці мужчыны. Апошні раз ён нават атруціўся гарэлкай і тра-

«А калісьці быў добрым майстрам, меў сям'ю, але з-за гарэлкі ўсё страціў. Быў асуджаны за катаванне жонкі і сына. Калі піць пачынае, становіцца зверам. У апошні час тэрарызму сваё бацькоў. Маці, калі бачыць на парозе дома свайго сына, тэлефануе ў міліцыю: маўляў, ратуйце».

«Герой» пакарліва ківае галавой, разводзіць рукамі: маўляў, чорт палытаў. Потым вяната мяміліць: «Я больш не буду». Дарчы, «ціхоня» нават стаяць на ўзліку ў нарколага. Члены савета прыходзяць да выніку, што буйнага пенсіянера было б няблага на год адправіць у ЛПП. Мужчына жаласна просіць: маўляў, не трэба. А калі начальнік РАУС абяцае завесці на яго крмінальную справу па артыкуле «Катаванне» за сістэматычныя здзекі з жонкай, на твары аматыра выціць і пабуянні з'яўляюцца непадзельны сплах. «Гэтым артыкулам прадугледжана да 3 гадоў пазбаўлення волі», — словы з вуснаў міліцыянера гучаць для старога як рыдэц. Ён маўчыць і толькі нервова ківае галавой. Не вельмі хочацца на старасці гадоў садзіцца ў турму на 3 гады. Але калі да канца месяца не возьмецца за розум, гэта можа спраўдзіцца.

Чарговы кліент — 37-гадовы мужчына. Разам з сястрой ён мае

спрабуйце падлічыць. Члены савета нарадзіліся ў міліцыю: маўляў, ратуйце. Дарчы, таксама вялікая аматыра выціць. Афіцыйна мужчына нідзе не працуе, ездзіць на заробкі ў Маскву. «Сёння нават кропілі ў рот не браў», — запэўнівае ён, спасылаючыся на тое, што хадзіў у паліклініку. Скардзіцка на дрэннае здароўе, хворы пазваночнік. А п'янае кладуць у бальніцу. А мяля таго, як падлічыцца, уладуюцца на працу», — абяцае ён. «Калі вас нарадзіліся ў сусце на вуліцы п'яным, пойдзце пад суд», — папярэджае Сяргей Артамонаў. Бываюць і кур'ёзныя здарэнні. Пенсіянер страціў тэлефон, а трыхчынны брат, з якім ён выпіваў, параіў схадзіць у РАУС. Ён пад хмялком і пайшоў. «Чорт палытаў, — здзіўляўся з сябе стары. —

Калі вы возьмецеся за розум, вам пойдуць насустрэч і райвыканкам, і РАУС, і МНС, — абяцае Сяргей Артамонаў і заклікае да сумлення. — Вы ж яшчэ не страчаны для грамадства чалавек». Члены камісіі ўдакладняюць, ці выканаў мужчына прадпісанні ратавальнікаў наконнт пажарнай бяспекі? Ці перастаў курчыць у ложку? На жаль, гэта самыя распаўсюджаныя прычыны пажараў у кватэрах такіх гора-жыхароў. Але суразмоўца клітвенна запэўнівае, што тут ён выправіўся.

Калі заходзіць яшчэ адзін кліент, «кактэйль» з пахаў бруднага адзення і шматдзённага запоўшчае ў нос. Пад вокам — сінк. Мужчыну 35 гадоў. — А калісьці быў добрым майстрам, меў сям'ю, але з-за гарэлкі ўсё страціў, — канстатуе начальнік РАУС. — Быў асуджаны за катаванне жонкі і сына. Калі піць пачынае, становіцца зверам. У апошні час тэрарызму сваё бацькоў. Маці, калі бачыць на парозе дома свайго сына, тэлефануе ў міліцыю: маўляў, ратуйце. Дарчы, таксама вялікая аматыра выціць.

Афіцыйна мужчына нідзе не працуе, ездзіць на заробкі ў Маскву. «Сёння нават кропілі ў рот не браў», — запэўнівае ён, спасылаючыся на тое, што хадзіў у паліклініку. Скардзіцка на дрэннае здароўе, хворы пазваночнік. А п'янае кладуць у бальніцу. А мяля таго, як падлічыцца, уладуюцца на працу», — абяцае ён. «Калі вас нарадзіліся ў сусце на вуліцы п'яным, пойдзце пад суд», — папярэджае Сяргей Артамонаў. Бываюць і кур'ёзныя здарэнні. Пенсіянер страціў тэлефон, а трыхчынны брат, з якім ён выпіваў, параіў схадзіць у РАУС. Ён пад хмялком і пайшоў. «Чорт палытаў, — здзіўляўся з сябе стары. —

Установа адукацыі «БЕЛАРУСІ ДЗЯРЖАУНЫ УНІВЕРСІТЭТ КУЛЬТУРЫ І МАСТАЦТВАУ»

АБ'ЯЎЛЯЕ КОНКУРС

На замяшчэнне наступных пасадаў:

- кафедра фізічнага выхавання і спорту: старшы выкладчык, дацэнт, прафесар;
- кафедра тэорыі і гісторыі інфармацыйна-дакументных камунікацый: старшы выкладчык, дацэнт;
- кафедра культуралогіі: дацэнт;
- кафедра этналогіі і фальклору: старшы выкладчык;
- кафедра рускай мовы як замежнай: выкладчык, загадчык кафедры;
- кафедра псіхалогіі і педагогікі: старшы выкладчык;
- кафедра менеджменту інфармацыйна-дакументнай сферы: дацэнт;
- кафедра гісторыі Беларусі і музеязнаўства: выкладчык, дацэнт;
- кафедра беларускай філалогіі і сусветнай літаратуры: дацэнт;
- кафедра рэжысура абрадаў і святоў: прафесар, загадчык кафедры;
- кафедра менеджменту сацыяльна-культурнай дзейнасці: выкладчык (2), дацэнт (2), прафесар;
- кафедра беларускай і сусветнай мастацкай культуры: старшы выкладчык;
- кафедра інфармацыйных тэхналогій у культуры: старшы выкладчык;
- кафедра мастацтва эстрады: выкладчык (4), старшы выкладчык, дацэнт (2);
- кафедра харавога і вакальнага мастацтва: выкладчык (2), прафесар;
- кафедра духовай музыкі: старшы выкладчык;
- кафедра рэжысуры эстрады: дацэнт;
- кафедра тэатральнай творчасці: выкладчык;
- кафедра рэжысура абрадаў і святоў: прафесар, загадчык кафедры;
- кафедра народнага дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва: выкладчык, старшы выкладчык, дацэнт;
- кафедра харэаграфіі: выкладчык, загадчык кафедры.

Наш адрас:
220001 г. Мінск, вул. Рабкорайская, 17.
Адзел кадраў.

УНН 10086677

У ТЭМУ

— Каб змагацца з праблемай, праводзім кожны месяц дні цвярозасці, — кажа начальнік аддзела ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Шклоўскага райвыканкама Сяргей Артамонаў. — Раз у квартал на тэрыторыі аднаго з сельвыканкамаў ладзім зону цвярозасці. А яшчэ па прапанове нашага старшыні райвыканкама Аляксандра Бойкі ўсе грамадскія таварыствы прымаюць удзел у гэтай справе. Існуе графік дзяржурства, па якім усё ўстановы па чарзе наведваюць сем'і, што стаяць на прафілактычным уліку ў РАУС. Старшыня райвыканкама кажа, што калі сёння да паршульнікаў прыйдучь прадстаўнікі БРСМ, заўтра Чырвоная Крыжа, а пасляўтра Беларускага саюза жанчын, то становіцца вынік будзе.

Сам на сябе заяву напісаў. Ну не дурань?» — А ўсё таму, што гарэлку пілі, — кажучы члены камісіі. — Былі б цвярозцы, ніякіх прыгод не было б». Слабасць да выпіўкі яшчэ і на здароўе адбываецца: мужчына перанёс аж 5 інфарктаў. Але ад маўляцка зусім ад спіртнога ён, між тым, не збіраецца. «Я толькі ў лячэбных дозах», — просіць даваць ён. Але камісія не збіраецца ісіці на ўступкі і дае пенсіянеру апошняе папярэджанне.

На жаль, саскочыць са шклянкі не так проста. Нарколагі нават лічаць гэтых людзей хронічнымі хворымі, які, напрыклад, сардэчнікаў. Можна наступіць устойлівы перыяд рэмісіі, але 100% гарантыі, што чалавек зноў не возьмецца за старое, няма. Але без гэтых «чыстак», становішча было б зусім дрэнным. — Дастаткова аднаго правапарушэння, каб трапіць на разгляд камісіі, — кажа начальнік Шклоўскага РАУС Аляксандр Пільнаў. — Калі чалавек трапіў сюды ўпершыню, гэта мае вельмі вялікі эфект. Самі ж бачылі, у некаторых сталі слёзы на вачах, ім было сапраўды сорамна. А прыводзілі некаг маладога чалавека, справу якога неаднойчы разглядалі на камісіі, яму ўсё «да ляпачкі». Але мы павінны рабіць усё, каб

Нэлі ЗІГУЛЯ